

Gledališče

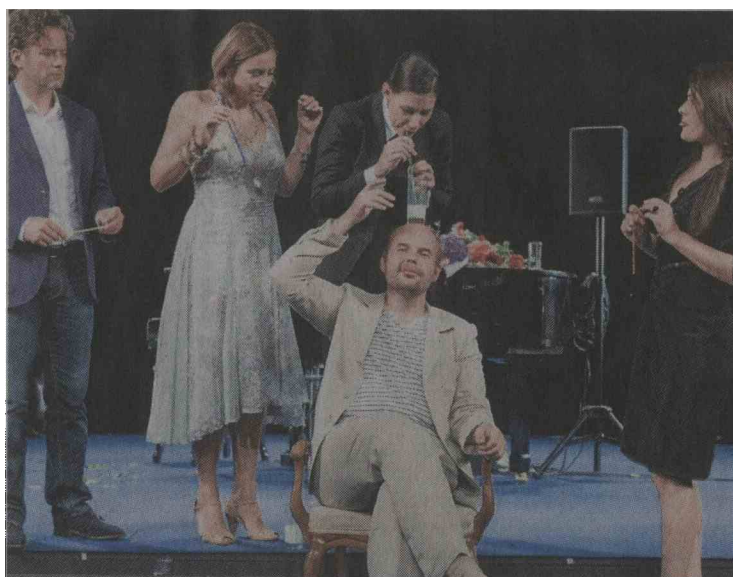
Učene ženske po Molièrovih motivih Mestno gledališče Ptuj

★★★★★

Učene ženske v režiji Jerneja Lorenčija na prvi pogled razen imen protagonistov nima veliko opraviti z Molièrovo komedijo, besedilo je v slogu avtorskega projekta ne samo aktualizirano, temveč povsem improvizirano, le kratek konflikt med Vadiusom in Trissotinom je sposojen iz izvirnika. Ne glede na to gre pravzaprav za detekcijo identičnih anomalij, ki se danes sicer manifestirajo povsem drugače, vendar v svojem bistvu ostajajo skoraj nespremenjene. Sem sodijo navidezna učenost, afektiranost, površna kultiviranost, idolatrija samooklicanih umetnikov, prepletanje relevantnih in pop vsebin, nasprotja med konservativnim in »avantgardnim«, naveličanost, blaziranost, ekshibicionizem ... Pa tudi večno vprašljive in manipulativne strategije doseganja ciljev na eni ter predsodki in apriorno zavračanje kulture in umetnosti kot parazitizma, vse to pa je predstavljeno kot dogodek, kar naj bi dajalo videz realnega, nemediatiziranega projekta.

V veliki meri predstava tako tudi funkcionira. Tako je zastavljena scenografija (Branko Hojnik), v kateri dominira zgolj klavir, predvsem pa po zaslugi Pie Zemljič kot Filaminte ter Gregorja Zorca kot Trissotina. Njun preboj zaprtosti odrskega fiktivnega kozmosa ne temelji zgolj ali predvsem na dramaturškem izhodišču eventa ter stalnega naslavljanja občinstva kot akterja nekakšnega družabnega večera, temveč je takšna tudi njuna dikcija. Stvarna, vsakdanja, brez teatarske poze, pogosto so dialogi, replike ali naslavljanje občinstva polglasni oziroma spontano dodani, še posebno dragoceni pa so tisti skoraj nevidni gibi ali mimika, ki dajejo vtis naključnega ali mimogrede navrženega.

Ostali igralci sicer ostajajo bolj ali manj v okvirih konvencionalno »teatarskega« pristopa, torej na nivoju uprizorjenega. Vendar to ni moteče, skupaj s songi v zelo solidni interpretaciji Pie Zemljič, ki opravlja tudi vlogo nekakšnega konferansjeja, predstava tako

dobi kabaretni pridih. To še zlasti velja za Barbaro Medvešček kot Belizo, pa tudi Mincó Lorenci kot Armando, saj sta njuna lika morda nekoliko preforsirana, zato pa toliko bolj učinkovita pri predstavitvi bodisi izrazito feminilnih na eni ali izrazito feminističnih karakterjev na drugi strani, oba pa sta že nekoliko na robu karikiranosti.

In tukaj so še povsem nevsiljivo izpostavljeni meddružinski in medčloveški odnosi, kjer kljub začetnemu humornemu tonu dogajanje dobiva vse bolj dramatične obrise. Tukaj je spet treba omeniti sijajno igro Gregorja Zorca, ki se iz sofisticiranega in neobveznega salonskega artista prelevi v pretresljivo figuro, pri čemer ni povsem jasno, ali povsem gola Liza Marija Grašič simbolizira zgolj nihilizem, izpraznjenost in kapricioznost mlajše generacije, anemično umetniško muzo, ali pa personificira kar nemoč gledališča oziroma umetnosti kot take. Vendar to niti ni najbolj pomembno, čeprav se v predstavi ponuja nešteto analogij, številne med njimi pa tudi niso enoznačne, so te zložene po ključu nekakšnega katičnega reda. Na koncu se kljub lahkotnemu uvodu in nekaterim komičnim vložkom uprizoritev izteče kot zelo subtilna odrska študija, razpeta med travestijo in grotesko, močno pa je poudarjena pristna čustvena in lirska komponenta. In kakor se predstava preizprašuje o smiselnosti gledališča in umetnosti nasploh, se prav z mojstrsko izpeljavo tovrstnega

dvoma dokazuje upravičenost njenega obstoja.

PETER RAK